

alimara

Revista de Treball Social
Època 5 / número 56 / Juny 2011

Consell de
Mallorca

alimara

Núm 56

Època 5. Juny 2011

Edita: Institut d'Afers Socials
Consell de Mallorca

Coordinació i redacció:
Servei de planificació i documentació.
General Riera, 67
07010 Palma

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió
dels seus autors.

Què és S'Altra Senalla

Marta Pizarro,
gerent de l'entitat

S'Altra Senalla és una associació sense afany de lucre fundada l'any 1994 a Palma. Entitat pionera a les Illes Balears en la difusió del comerç just, aquest n'és el seu objectiu principal.

La dimensió mundial de les relacions comercials entre països, seguint paràmetres i criteris imposats pels més rics als més desfavorits socialment i econòmicament; la manca d'informació sobre aquestes qüestions entre la ciutadania i també el desconeixement que existia a les Illes del moviment del comerç just com a instrument alternatiu que afavoreix el desenvolupament dels pobles més desfavorits, va moure un grup de persones a treballar per fer realitat el comerç just a la nostra Comunitat i a obrir una botiga.

L'educació per al desenvolupament i la difusió del comerç just són els eixos centrals de l'associació. El Comerç Just pretén millorar les condicions de feina dels treballadors/es dels països més empobrits i del seu entorn, afavorint la producció i la comercialització en condicions dignes i justes; i, per tant, contribuir a disminuir les diferències entre el Nord i el Sud. En el Nord, el comerç just promou el consum responsable i conscient de la ciutadania, perquè les nostres compres quotidianes tenen enormes conseqüències socials i ambientals sobre el planeta i sobre les comunitats d'altres països.

S'Altra Senalla treballa en àmbits diversos amb l'objectiu de sensibilitzar grups poblacionals diferents de la nostra societat i arribar al màxim nombre de persones possible:

- educació formal
- educació no formal
- població en general
- administracions
- món empresarial.

Entre les activitats de sensibilització que S'Altra Senalla realitza en destaquen:

- Tallers i activitats educatives adaptades als diferents grups d'edat i als cicles educatius, des de primària fins a la universitat
- Taules informatives
- Xerrades formatives
- berenars i degustacions de productes
- assessorament i formació

El finançament de l'entitat, pel que fa a les activitats de sensibilització i conscienciació, és majoritàriament públic i la resta prové de les quotes dels socis i d'algun donatiu puntual.

L'Associació és oberta a la participació de totes les persones que hi vulguin col·laborar; té 243 socis i un grup de més de 40 voluntaris i voluntàries que fan possible dur a terme totes les campanyes de sensibilització i donen suport a les activitats i a la botiga.

S'Altra Senalla és membre fundador de la Coordinadora Estatal de Comerç Just (www.comerciojusto.org) que agrupa 34 organitzacions de tot l'estat i té una representant a la seva Junta Directiva. És membre de REAS i és el soci autonòmic de la Campanya Madera Justa liderada per Copade i FSC Espanya (www.maderajusta.org).

Què és el Comerç Just

El Comerç Just és un sistema comercial basat en el diàleg, la transparència i el respecte, que cerca una major equitat en el comerç internacional, prestant especial atenció a criteris socials i mediambientals. Es considera una potent eina de cooperació al desenvolupament.

El Comerç Just garanteix:

- salaris i condicions de feina dignes
- igualtat de gènere
- eradicació de l'explotació infantil
- respecte al medi ambient
- funcionament democràtic
- desenvolupament comunitari
- prefinançament de les compres
- preus justs i productes de qualitat
- relacions comercials a llarg termini
- assessorament tècnic

El Comerç Just proposa un altre model global que no només té en compte els criteris econòmics, sinó també els socials i ecològics.

El comerç just no és un sistema nou. Des de finals dels anys 60 de l'anterior centúria, ja fa mig segle, demostra que és una alternativa que funciona i que ha millorat i millora la qualitat de vida de milers de persones.

A les botigues de comerç just s'hi pot trobar una gran diversitat d'articles:

- Alimentació: cafès, infusions, pasta, fruits secs, espècies, sucre, xocolates, mel, galetes, sucs, entre d'altres; molts d'aquests amb certificació de l'agricultura biològica.
- Higiene i cosmètica: Cremes corporals i facials, sabons, desodorants.
- Roba.
- Joguines.
- Papereria.
- Decoració i tèxtil per a la llar.
- Complements i bijuteria.
- Mobles.

S'Altra Senalla i la Compra Pública Ètica (CPE). Assessorament en la promoció del comerç just

Les administracions públiques tenen un paper molt important en la promoció del comerç just. les seves decisions tenen un enorme poder d'influència en els seus proveïdors i també serveixen d'exemple per a la ciutadania. Implicant l'administració pública, s'aconsegueix (a mitjà/llarg termini) implicar els altres sectors de la societat: empreses, entitats, ciutadans.

A més de tenir en compte elements que van més enllà del preu i les característiques tècniques del producte o de l'empresa proveïdora, a l'hora de contractar béns o serveis han d'incorporar, a la política i procediments, els valors associats al moviment del Comerç Just, en sintonia amb la creixent sensibilitat social cap a la necessitat d'introduir criteris ètics en les pràctiques comercials (compliment de convencions internacionals i estàndards sobre condicions laborals dignes, salaris dignes, drets dels treballadors i les treballadores, lluita contra el treball infantil, etc.).

En aquest sentit, tant la legislació europea com la legislació estatal han inclòs aquests aspectes.

S'Altra Senalla va començar a treballar la CPE l'any 2008. L'experiència d'altres organitzacions de l'estat espanyol i l'anàlisi que es va fer sobre la implantació del comerç just a l'administració local i autonòmica ens va dur a incorporar dins els nostres objectius un nou àmbit.

L'any 2009 es va constituir la Xarxa de CPE de les Illes que coordina sis entitats (Finestra al Sud, Casal de la Pau, Caritas Menorca, Fundació Deixalles Eivissa, REAS i S'Altra Senalla) amb la finalitat d'assessorar ajuntaments, consells insulars i conselleries del govern en la implantació de criteris socials, ambientals i ètics.

Les organitzacions treballen coordinadament per poder cobrir tots els ajuntaments i administracions públiques de les nostres Illes. També s'han fet algunes activitats conjuntes, com l'edició de material de difusió i organització de jornades conjuntes.

En aquest sentit, S'Altra Senalla és soci col·laborador de la campanya "Ciudades por el Comercio Justo", liderada a l'estat espanyol per IDEAS; es tracta d'un programa europeu que promou la incorporació del comerç just a tot el teixit municipal: ajuntament, escoles que treballen el comerç just, botigues que distribueixen productes; tot amb l'objectiu de fer proper el comerç just a la ciutadania amb el compromís de totes les persones: ciutadans, empresaris, estudiants i professors i responsables polítics.

El Consell de Mallorca va fer una declaració institucional al mes d'abril de 2010, amb el compromís de treballar per declarar "Mallorca, illa pel comerç just".

En aquests moments alguns municipis han signat convenis de col·laboració amb les entitats especialitzades i a nivell del Consell de Mallorca se està treballant amb tots els Departaments per introduir-hi el Comerç Just: degustacions, uniformes per als treballadors, tallers, xerrades.

A nivell de les Illes Balears hem treballat amb diferents conselleries. Diades sostenibles, campanyes de comerç just, materials per a jornades, formació a funcionaris,...i treballam en xarxa amb la resta d'entitats per dur les bones pràctiques realitzades a Mallorca a la resta d'illes.

També hem treballat amb altres entitats i institucions com la Universitat de les Illes Balears.

Què pot fer l'administració per promocionar el comerç just:

- Proposar, si s'escau, l'aprovació d'una resolució plenària favorable al Comerç Just que li doni un impuls formal.
- Contemplar els projectes de Comerç Just com una de les línies prioritàries de la política de cooperació entenent el Comerç Just com una eina de desenvolupament social i econòmic dels pobles més desfavorits com recull el Pla de cooperació de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID), que també es desenvolupa a Europa mitjançant la Resolució del Parlament Europeu sobre Comerç Just i Desenvolupament 2005/2245(INI) aprovada el 6 de Juliol de 2006.
- Implantar criteris de Compra Pública Ètica en els contractes públics.
- Impulsar l'organització d'activitats de sensibilització i educació per al desenvolupament entorn del Comerç Just i el Consum Responsable.

- Facilitar la cessió d'espais públics a les organitzacions de Comerç Just per organitzar activitats, fires, tallers i altres esdeveniments a espais adequats convenientment.

La realitat del Comerç Just a les Illes

La Comunitat de les Illes Balears és una de les comunitats espanyoles on el Comerç Just és més present; diverses entitats, a més de S'Altra Senalla, treballen específicament el Comerç Just i hi ha botigues especialitzades obertes tant a Palma com a la Part Forana. La situació també és molt bona a Menorca i a Eivissa.

Es poden trobar productes de Comerç Just a Mallorca a les botigues de:

- Casal de la Pau, a Manacor
- Finestra al Sud d'Inca
- Intermon Oxfam
- Fundació Vicente Ferrer
- Caritas

A Menorca, a les botigues que Caritas Menorca té a Maó, Ciutadella i Alaior.

A Eivissa, a la botiga solidària de la Fundació Deixalles a Eivissa Vila i Sant Josep.

Les botigues són, a més d'un punt de venda, un espai privilegiat de sensibilització on els consumidors trobaran informació sobre el moviment del Comerç Just, sobre les seves característiques, sobre la procedència dels productes, etcètera.

Per altra banda, els ciutadans i ciutadanes tenen la possibilitat d'accedir a punts de venda diversos (algun bar i restaurant i herboristeries, entre d'altres) i es poden trobar productes de Comerç Just amb la certificació Fair Trade (el segell de garantia reconegut internacionalment per als productes de comerç just) establerts a alguns supermercats i grans superfícies.

Al llarg d'aquests 16 anys que han transcorregut des de la implantació del Comerç Just a les Illes, la situació ha canviat molt a nivell local, estatal i mundial i el coneixement de la població és ara molt superior. A nivell educatiu la demanda d'activitats creix; a nivell institucional el Comerç Just és tengut en compte i la ciutadania s'interessa i participa de les activitats que s'organitzen. Evidentment, les vendes també han anat augmentat. És cert que la crisi dels dos darrers anys també ha afectat la comercialització de productes de Comerç Just, però el convenciment que aquesta és una alternativa vàlida per millorar la vida de moltes persones que tenen dret a treballar en condicions dignes a llocs llunyans, i que tenen molts menys mitjans que nosaltres per al seu desenvolupament social i econòmic, ens obliga a no deixar de treballar en la difusió i a estendre el compromís amb el Comerç Just. Al mateix temps que el Comerç Just és més conegut, molts més grups productors del Sud aconsegueixen donar sortida a la seva producció i feim possible el desenvolupament sostenible. El consum responsable és una actitud que té en compte les conseqüències dels nostres actes quotidians, que són moltes: cada gest té repercussions i només cada un de nosaltres pot decidir quin model vol afavorir.

Algunes dades

Segons Nacions Unides, més de la tercera part de la població viu en la pobresa. 2700 milions de persones malviuen amb menys de 2 dòlars al dia.

Les vendes aproximades de productes de Comerç Just a Espanya són de quasi 18 milions d'euros (2009), amb un creixement mitjà del 16,9% (2000-05). La

despesa mitjana per habitant és de només 0,27 euros/hab.

El producte d'alimentació que més es ven és el cafè: quasi el 50% del total dels productes d'alimentació és cafè. Pot semblar molt, però si el consum per càpita a Espanya és de 3.9 kg/any i el consum per càpita de cafè de comerç just va ser d'uns 9 cèntims/any, val la pena demanar-se on puc prendre cafè de Comerç Just.

Més del 60% dels beneficis generats en la producció i comercialització del cafè van a parar a cinc

multinationals: Kraft, Suchard, Nestlé, Procter & Gamble, Sara Lee i Tchibo, mentre els petits productors de cafè als que aquestes compren la seva matèria primera, viuen entre la fam i la pobresa extrema.

Per cada tassa de cafè que beus, només el 2% es destina al productor.

El sucre és un producte que la majoria de nosaltres consumim diàriament. La Unió Europea, els EUA i el Japó mantenen preus del sucre elevats mitjançant subsidis domèstics i la imposició de tarifes elevades a les importacions. En els últims anys, els preus del sucre en aquests països han estat tres vegades per sobre del preu internacional.

Gran part de la nostra xocolata ve de la Costa d'Ivori, a l'Àfrica occidental, on la producció del cacau representa una part importantíssima de l'economia. A Ghana, el 40% dels ingressos per exportacions procedeixen de la venda del cacau. Malauradament, una mínima part dels guanys recau en els camperols que conreen el gra de cacau. De fet, la dificultat de subsistir amb el cultiu del cacau ha generat un increment en el treball infantil i fins i tot l'esclavitud procedent de països com Mali, Burkina Faso, Benín i Togo. El 2001, l'Organització Mundial del Treball, entre d'altres, va reportar esclavitud infantil a moltes granges de cacau a Costa d'Ivori, font del 43% del cacau mundial.

Actualment, el Comerç Just és present a totes les comunitats autònomes de l'estat espanyol amb més de 125 botigues i 25 punts de venda.

Més informació a:

www.saltrasenalla.org

senalla@pangea.org

Tel. 971 291231